

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 53/18

Luksemburg, 24 kwietnia 2018 r.

Wyrok w sprawie C-353/16

MP/Secretary of State for the Home Department (ochrona uzupełniająca
osoby, która była ofiarą tortur)

Osobie, która w państwie pochodzenia była ofiarą tortur, może przysługiwać „ochrona uzupełniająca”, jeżeli jest w tym państwie narażona na rzeczywiste ryzyko celowego pozbawienia opieki właściwej w jej stanie zdrowia fizycznego lub psychicznego

Odesłanie do tego państwa może być również sprzeczne z europejską konwencją praw człowieka

MP, obywatel Sri Lanki, przybył do Zjednoczonego Królestwa w styczniu 2005 r. jako student. W styczniu 2009 r. złożył on wniosek o azyl, w którym wskazał, że był członkiem organizacji „Tygrysy – Wyzwoliciele Tamilskiego Ilamu” (LTTE), że był przetrzymywany i torturowany przez siły lankijskie bezpieczeństwa i w przypadku powrotu do Sri Lanki byłby ponownie narażony na brutalne traktowanie. Organy brytyjskie oddaliły ten wniosek o udzielenie azylu, jak również odmówiły udzielenia ochrony uzupełniającej z tym uzasadnieniem, że nie zostało udowodnione, iż po powrocie do państwa pochodzenia MP nadal będzie zagrożony.

Dyrektywa Unii¹ ustanawia normy minimalne dotyczące „ochrony uzupełniającej” w celu dopełnienia ochrony międzynarodowej ustanowionej konwencją genewską dotyczącą statusu uchodźców. Ochrona uzupełniająca jest udzielana każdej osobie, której nie przysługuje status uchodźcy, lecz która jest narażona w swoim państwie pochodzenia na poważne zagrożenie, takie jak kara śmierci, tortury oraz nieludzkie lub poniżające traktowanie. Beneficjenci ochrony uzupełniającej otrzymują zezwolenie na pobyt na czas określony. Obywatelom państw nienależących do Unii Europejskiej, którzy nie korzystają z ochrony uzupełniającej, państwo członkowskie może zezwolić na pobyt na swoim terytorium na zasadach dyskrecjonalnych, ze względów współczucia lub z powodów humanitarnych; wiadomym jest jednak, że tacy obywatele nie wchodzą w zakres zastosowania tej dyrektywy.

MP zaskarżył decyzję organów brytyjskich do Upper Tribunal (sądu wyższej instancji, Zjednoczone Królestwo), przedstawiając dokumenty lekarskie potwierdzające, że wykazuje on następstwa aktów tortur doznanych w Sri Lance oraz cierpi na syndrom stresu pourazowego i na depresję. Upper Tribunal utrzymał w mocy decyzję o odmowie udzielenia MP ochrony uzupełniającej z tego powodu, że nie zostało wykazane, iż MP jest nadal zagrożony w państwie pochodzenia. Sąd ten stwierdził jednak, że odesłanie MP do Sri Lanki naruszałoby postanowienia europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), ponieważ MP nie mógłby uzyskać odpowiedniej opieki w celu leczenia swoich schorzeń psychicznych.

Supreme Court of the United Kingdom (sąd najwyższy Zjednoczonego Królestwa), rozpoznający odwołanie w tej sprawie, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy obywatel państwa nienależącego do Unii Europejskiej, który cierpi na następstwa tortur doznanych w państwie pochodzenia, lecz w razie powrotu nie jest już narażony na takie traktowanie, może uzyskać ochronę uzupełniająca z tego powodu, że jego schorzenia psychiczne nie będą mogły być odpowiednio leczone w systemie opieki zdrowotnej tego państwa.

¹ Dyrektywa Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. 2004, L 304, s. 12 – wyd. spec. w jęz. polskim rozdz. 19, t. 7, s. 96).

W dzisiejszym wyroku Trybunał stwierdził przede wszystkim, że zgodnie z prawem Unii osobie, która była w przeszłości ofiarą tortur, których sprawcą były władze jej państwa pochodzenia, lecz w przypadku odesłania jej do tego państwa nie jest już narażona na takie ryzyko, nie przysługuje na tej wyłącznie podstawie ochrona uzupełniająca. System ochrony uzupełniającej ma na celu zabezpieczenie jednostki przed rzeczywistym ryzykiem poważnej krzywdy w razie powrotu do państwa pochodzenia, co oznacza, że istnieją istotne podstawy do uznania, że gdyby dana osoba została odesłana do państwa pochodzenia, byłaby narażona na takie ryzyko. Nie ma to miejsca w sytuacji, gdy istnieją wystarczające powody, aby uznać, iż doznana w przeszłości poważna krzywda nie powtórzy się lub nie będzie trwać nadal.

Trybunał zauważył jednak, że rozpatrywana sprawa dotyczy obywatela państwa nienależącego do Unii Europejskiej, który nie tylko został w przeszłości poddany torturom przez władze państwa pochodzenia, ale ponadto, nawet jeżeli nie jest już narażony na takie ryzyko w razie odesłania go do tego państwa, to nawet obecnie cierpi na poważne psychiczne następstwa aktów tortur doznanych w przeszłości, które to następstwa, zgodnie z należycie udokumentowanym rozpoznaniem lekarskim, w razie odesłania tego obywatela do jego państwa, uległyby znaczącemu nasileniu, łącznie z ryzykiem popełnienia przez tę osobę samobójstwa.

Trybunał podkreślił, że dyrektywę o systemie ochrony uzupełniającej należy interpretować i stosować z poszanowaniem praw gwarantowanych Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej („karta”). Ta ostatnia wprost przewiduje, że gdy prawa w niej gwarantowane odpowiadają prawom gwarantowanym w EKPC, znaczenie i zakres tych praw są równoważne.

W zgodzie z niedawnym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunał stwierdził, że kartę należy interpretować w ten sposób, że wydalenie obywatela państwa nienależącego do Unii Europejskiej, który cierpi na szczególnie ciężką chorobę psychiczną lub fizyczną, stanowi niehumanitarne lub poniżające traktowanie, jeżeli wydalenie to stwarza rzeczywiste i udowodnione ryzyko znacznego i nieodwracalnego pogorszenia stanu jego zdrowia.

Trybunał orzekł zatem, że karta stoi na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie wydalilo obywatela państwa nienależącego do Unii Europejskiej, jeżeli to wydalenie doprowadziłoby zasadniczo do znaczącego i nieodwracalnego nasilenia się zaburzeń psychicznych, na które osoba ta cierpi, w szczególności jeżeli, jak w omawianej sprawie, to pogorszenie stanowiłoby zagrożenie dla życia tej osoby.

Jednak, ponieważ sądy krajowe orzekły w tej sprawie, że EKPC stoi na przeszkodzie odesłaniu MP do Sri Lanki, rozpatrywana sprawa dotyczy nie ochrony przed wydaleniem, lecz innej kwestii, mianowicie ustalenia, czy przyjmujące państwo członkowskie ma obowiązek przyznania statusu ochrony uzupełniającej na podstawie dyrektywy obywatelowi państwa nienależącego do Unii Europejskiej, który był wcześniej torturowany przez władze państwa pochodzenia, a w przypadku którego odesłanie mogłoby wywołać znaczące nasilenie ciężkich następstw psychicznych tych tortur, łącznie z istnieniem poważnego ryzyka popełnienia samobójstwa.

Trybunał przypomniał, że okoliczność, iż EKPC stoi na przeszkodzie wydaleniu obywatela państwa nienależącego do Unii Europejskiej w bardzo wyjątkowych przypadkach, gdy istnieje ryzyko krzywdy ze względu na brak odpowiedniego leczenia w państwie pochodzenia tego obywatela, nie oznacza, że trzeba mu zezwolić na przebywanie w państwie członkowskim z tytułu ochrony uzupełniającej.

Trybunał stwierdził, że nawet jeżeli przyczyna obecnego stanu zdrowia obywatela państwa nienależącego do Unii Europejskiej – to jest akty tortur, którym został on poddany w przeszłości przez władze państwa pochodzenia – jest istotną okolicznością, to znaczące pogorszenie jego stanu nie może samo w sobie być uważane za niehumanitarne lub poniżające traktowanie tego obywatela w państwie pochodzenia,

W tej kwestii Trybunał przypomniał swoje orzecznictwo i orzekł, że **ryzyko pogorszenia się stanu zdrowia obywatela państwa nienależącego do Unii Europejskiej nie jest wystarczające do**

przyznania mu ochrony uzupełniającej, chyba że chodzi o celowe pozbawienie opieki tego obywatela.

W konsekwencji **Supreme Court** powinien ustalić, w świetle wszystkich aktualnych i istotnych informacji (w szczególności sprawozdań międzynarodowych i pozarządowych organizacji ochrony praw człowieka), czy w omawianej sprawie MP może być w razie odesłania do państwa pochodzenia narażony na ryzyko celowego pozbawienia opieki właściwej do leczenia fizycznych lub psychicznych następstw aktów tortur dokonanych przez władze jego państwa

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793